

De benutting van herfstgras

Praktijkgroepsbijeenkomsten Koe & Wij September 2006

De centrale vraag tijdens de praktijkgroepsbijeenkomsten van Koe & Wij in de afgelopen septembermaand was:

Kan / moet herfstgras benut worden, of is het afval? Met andere woorden, wat is de beste bestemming?

De belangrijkste effecten hebben betrekking op:

- ⇒ economie: benutten of niet laten groeien?
- ⇒ Stikstofbenutting: oogsten of eerder stoppen met strooien?
- ⇒ Arbeid: Bijvoeren of opstallen?
- ⇒ Welzijn: wat is slechter?
- ⇒ Melkproductie/beheersbaarheid?

Factoren die van belang zijn bij de benutting.

1. smakelijkheid
2. voederwaarde
3. hoeveelheid / kosten van maaien en inkuilen
4. benutting voordroogkuil

Oplossingsrichtingen in grote lijn:

- Herfstgras voorkomen
 - i. Met name bemesting
- Meer bijvoeren, minder uren beweiden
- Eerder opstallen en volledig winterrantsoen
 - i. Alle vee
 - ii. Deel melkvee
 - iii. Alles behalve jongvee

Als eenmaal een “keuze” is gemaakt, dan is de “kunst” het gras zo goed mogelijk te benutten!!!

Hoe kun je zorgen voor een betere benutting?

ad 1) Welke problemen veroorzaken de verminderde smakelijkheid:

- a. roest
- b. stank
- c. ‘muf’
- d. andere samenstelling gras

Oplossingen:

a. roest: groei erin houden:

- vochtvoorziening in najaar niet onderschatten (najaar 2005)
- voorziening voedingsstoffen (naast N ook K)
- gras ‘jong’ houden => maaien! Stress voorkomen
- goede rassenkeuze!

b. stank: niet vervuilen en afvoer van stankhoudend materiaal:

- Geen drijfmest voor het weiden!
- Uiterlijk 15 juli stoppen met drijfmest gebruik.
- Veel maaien: augustus + september: 100 % van huiskavel, hierna nog 1/3 deel!
- bloten is verdoezelen van fouten: het perceel voor het oog mooi maken, maar niet voor de bek van de koe!
 - Wellicht klepelen (betere ervaring als bloten)
 - Bloten en afvoeren???
 - Lichte snede maaien betere optie bij veel grasresten

c. muf: schimmel vorming door aanhangend vocht, niet opdrogen van het gras:

- bij lichtere snede inscharen: gras is eerder droog, bij korter inscharen, staat het nog rechtop, en is het dus eerder winddroog.
 - Weidesnede maximaal 28 dagen
 - Maaien maximaal 42 dagen
- Hoeveel eerder inscharen is vooral afhankelijk van soort gras en weersomstandigheden.
- Geen viltige graszode

d. smaak algemeen:

- Betere verhouding suiker/Ruw Eiwit
- Hoger natrium
- Klaver?
- 80% Engels Raaigras
- Kortere in perceel/sneller omweiden (nadeel standweiden???)
- Tetraploïde gras is smakelijker. Nadeel: eerder open zode.

Ad 2) Problemen rond voederwaarde:

- a. Lager DS %
- b. Lager RC % + hogere verteerbaarheid (dus sneller afbreekbaar)
- c. Hoog RE + hoog OEB => afhankelijk van vochtvoorziening en bemesting
- d. Laag suiker => afhankelijk van zonuren en bemesting
- e. iets lagere VEM waarde (effect smakelijkheid is nadeliger!)
- f. Laag Na en evtueel laag K.

Oplossingen:

- a. en b. DS % + RC %: is niets aan te doen, accepteren! Voer voldoende structuur bij. => rust in de pens!!!! Voordroog moet rustig verteren (niet te snel). Voldoende maïs bijvoeren.
Voer geen snel verteerbaar krachtvoer.
- c. Hoog RE + OEB: zeer gericht bemesten (ook voor lichte snede, rekening houden met nawerking drijfmest).
- d. Suiker: vooral afhankelijk van uren zon => niet te beïnvloeden, behalve interactie via Ruw Eiwit en dus niet teveel stikstof bemesten.
- f. Laag Natrium: Eventueel bemesten in najaar.

Voldoende bijvoeding:

- Voeropname varieert erg, afhankelijk van het weer. Hierdoor voeropname 0,75 – 1 kg DS per uur in de weide, i.p.v. 1 kg DS per uur in voorjaar en zomer.

- Minder uren beweiding.

Ad 3) Hoeveelheid / Kosten van maaien en inkuilen

Relatief kleine hoeveelheden geven hoge kosten van loonwerk of eigen tijd. Wat is alternatief om te verwerken met jongvee, droge koeien?, schapen en verder???

Oplossingen:

- Voorkomen herfstgras voor zover dat lukt (weer/grondsoort) door aanpassen bemesting.
- Meer bijvoeren, minder uren weiden, meer maaien. Wat voor de bek komt, wordt beter benut. (balans nog positief bij veel tegelijk maaien).
- Opstallen, alles maaien, hoge kosten, goede productie, veel herfstkuil. Wel grote oppervlakte.
- Twee koppels melkvee vanaf half september? Alleen laagproductief weiden. Hoogproductieven binnen beter op productie te houden bij matig weer .
- Alleen jongvee vanaf 1 oktober weiden.
- Schapen

Ad 4) Benutting voordroogkuil:

Meestal dezelfde problemen als vers gras, maar vaak nog erger, door stank, hoge NH₃ etc.

Oplossingen:

- Kuil 'droog' maken (45-50%ds)! Let op niet te droog i.v.m. kans op broei. !!!
Hoe doen in het najaar?
Indien mogelijk voordrogen en indien dit niet lukt stro of graszaadhooi toevoegen (op het land voor hakselen).
Door stro toe te voegen wordt het DS % enorm verhoogd. Hierdoor verloopt de conservering in de kuil veel beter (ook verdunning RE %).
Het resultaat is een smakelijke kuil, met een zeer acceptabele tot goede voederwaarde.
Perfect voor jongvee en droge koeien die een lagere voederwaarde moeten hebben.
Soms zelfs nog goed voor het melkvee!
- Grasdrogerij? (nog hogere kosten?)
- Niet ouder als 42 dagen laten worden voor maaien
- Melasse toevoegen?
- Laagsgewijs inkuilen!

Jan van Middelaar
Bert Philipsen
Ton Derks
29 september 2006